

PIRWOSNKA (4) *sb f*

pirwosnka (3), **pierwosnka** (1); pirwosnka : pierwosnka *FalZioł* (3:1).

-s-, [-z-].

Tekst nie oznacza é oraz ó; a jasne.

sg [*N* pirwosnka.] ◊ *G* pirwosnki (3). ◊ *I* pirwosnką (1).

Sł stp, Cn brak, Linde także XVII – XVIII w.: pierwiosnka.

bot. Primula officinalis (L.) Hill. (*P. veris* L.), *pierwiosnka lekarska*; bylina z rodziny *pierwiosnkowatych* (*Primulaceae*) pospolita w całej Europie, używana powszechnie w XVI w. pod różnymi nazwami jako „herba paralysis” (*Brunfels*), „*verbasculum odoratum*” (*Fuchs*), „*primula veris*” (*Matthiolus*); związanych z nią było szereg przesądów (4) : Wezmi korzenia rzepikowego/ fzałwiyey/ *primule veris*: to iest/ pirwofnki/ każdego gartz [!] *FalZioł* I 4d, I 43c, 80b.

Wyrażenie: »ziele pirwosnki« (1): Też toż wino w które przyłożyłz ziele pirwofnki [*pirwoznki SienHerb* 39a (*Linde*)], ktorefie napirwey vkazuje na wiofnę, á omiedziwłzy/ gdy fie tego napijać będziefz ábowiem iesth dobre naprzeciwo paralizowi *FalZioł* I 31b; [*SienHerb* 77b (*Linde*)].

[*Zestawienia*: »*pierwosnka biała*« : Párálizowe źiele/ *pierwofnká biała* iest y *czarna/ iedná leśna/ druga polna. Primula veris Herba paralifis. Schliffelblumen. SienHerb* L#v.

»*pierwosnka czarna*«: *SienHerb* L#v cf »*pierwosnka biała*«.

Szereg: »ziele paralizowe abo pirwosnka«: Ziele párálizowe ábo *pirwofnká. Herba Paralifis, Schlifelblümen. SienHerb* 77b (*Linde*).]